

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES LAILAS MEDINAS
SECINĀJUMI,
sniegti 2023. gada 29. jūnijā¹

Apvienotās lietas C-207/22, C-267/22 un C-290/22

Lineas – Concessões de Transportes SGPS, S.A. (C-207/22)
Global Roads Investimentos SGPS, Lda (C-267/22)

pret

Autoridade Tributária e Aduaneira

(Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa) (Šķirējtiesa nodokļu lietās (Administratīvo šķirējtiesu centrs), Portugāle) lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu)

un

NOS-SGPS, S.A. (C-290/22)

pret

Autoridade Tributária e Aduaneira

(Supremo Tribunal Administrativo (Augstākā administratīvā tiesa, Portugāle) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Ekonomikas un monetārā politika – Savienības finanšu sektora uzraudzība – Direktīva 2013/36/ES – 3. panta 1. punkta 22. apakšpunkts – Regula (ES) Nr. 575/2013 – 4. panta 1. punkta 26. apakšpunkts – Finanšu iestāde – Jēdziens – Pārvaldītājsabiedrība – Kapitāldaļu pārvaldība uzņēmumos, uz kuriem neattiecas banku vai finanšu darbībām piemērojamās uzraudzības un prudenciālās prasības

I. Ievads

1. Šie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā jāinterpretē Direktīva 2013/36/ES² un Regula (ES) Nr. 575/2013³, proti, termins “finanšu iestāde”, kurš ietverts abos šajos tiesību aktos redakcijā, kas piemērojama pamatlietu faktiem.

¹ Oriģinālvaloda – angļu.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2013. gada 26. jūnijs) par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību, ar ko groza Direktīvu 2002/87/EK un atceļ Direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK (OV 2013, L 176, 338. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/17/ES (2014. gada 4. februāris) par patērētāju kredītīgumiem saistībā ar mājokļa nekustamo īpašumu un ar ko groza Direktīvas 2008/48/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 (OV 2014, L 60, 34. lpp.).

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2013. gada 26. jūnijs) par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV 2013, L 176, 1. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/1014 (2016. gada 8. jūnijs), ar ko Regulu (ES) Nr. 575/2013 groza attiecībā uz atbrīvojumiem preču dileriem (OV 2016, L 171, 153. lpp.).

2. Lūgumi ir iesniegti saistībā ar strīdiem starp, no vienas puses, *Lineas – Concessões de Transportes SGPS* (Lieta C-207/22), *Global Roads Investimentos SGPS* (Lieta C-267/22) un *NOS SGPS* (Lieta C-290/22) un, no otras puses, *Autoridade Tributária e Aduaneira* (Nodokļu un muitas iestāde, Portugāle) par Portugāles valsts tiesību aktos paredzēto zīmognodevas piemērošanu.

3. Šajās trijās lietās Tiesai tiek lūgts precizēt, vai pārvaldītājsabiedrība – kuras vienīgais mērķis ir pārvaldīt tādu uzņēmumu kapitāldaļas, kas neveic banku vai finanšu darbības un uz kuriem tādējādi neattiecas šīm darbībām piemērojamā uzraudzība un prudenciālās prasības, – var tikt uzskatīta par “finanšu iestādi” Direktīvas 2013/36 3. panta 1. punkta 22. apakšpunkta un Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunkta izpratnē.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

1. Direktīva 2013/36

4. Direktīvas 2013/36 2., 20. un 54. apsvērumā ir teikts:

“(2) Šajā direktīvā *inter alia* būtu jāiekļauj noteikumi, kuri reglamentē uzņēmējdarbības atļaušanu, būtiskas līdzdalības iegādi, uzņēmējdarbības veikšanas brīvības un pakalpojumu sniegšanas brīvības izmantošanu, piederības dalībvalsts un uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestāžu pilnvaras šajā saistībā, kā arī noteikumi, kuri reglamentē sākotnējo kapitālu un kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību uzraudzības pārbaudes. Šīs direktīvas galvenais mērķis un priekšmets ir tādu valsts noteikumu koordinēšana, kuri attiecas uz piekļuvi kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību darbībai, kā arī uz to pārvaldības modalitātēm un to uzraudzības sistēmu. [...] Tādēļ šī direktīva būtu jālasa kopā ar [Regulu Nr. 575/2013] un kopā ar minēto regulu tai būtu jāveido tiesiskais regulējums, kas reglamentē banku darbības, kā arī kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību uzraudzības sistēmu un prudenciālos noteikumus.

[..]

(20) Ir lietderīgi savstarpēju atzišanu attiecināt uz minētajām darbībām, ko veic finanšu iestādes, kuras ir kredītiestāžu meitasuzņēmumi, ja uz šādiem meitasuzņēmumiem attiecas konsolidētā uzraudzība, ko īsteno attiecībā uz to mātesuzņēmumiem, un tās ievēro noteiktus stingrus nosacījumus.

[..]

(54) Lai novērstu kaitīgo ietekmi, ko var radīt nepilnīgi izstrādāt[a] korporatīvās pārvaldības kārtība attiecībā uz pareizu riska pārvaldību, dalībvalstīm būtu jāievieš principi un standarti, lai nodrošinātu, ka vadības struktūras veic efektīvu pārraudzību, veicinātu pareizu riska kultūru visos iestāžu līmeņos un ļautu kompetentajām iestādēm uzraudzīt iekšējās pārvaldības kārtības piemērotību. Minētie principi un standarti būtu jāpiemēro, ņemot vērā

kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību darbības veidu, mērogu un sarežģītību. Dalībvalstīm būtu jāspēj piemērot korporatīvās pārvaldības principus un standartus papildus tiem, kas prasīti šajā direktīvā.”

5. Direktīvas 2013/36 1. pantā “Priekšmets” ir noteikts:

“1. Ar šo direktīvu paredz noteikumus, kas attiecas uz:

- a) piekļuvi kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību (kopā “iestādes”) darbībai;
- b) uzraudzības pilnvarām un instrumentiem iestāžu prudenciālajai uzraudzībai, ko īsteno kompetentās iestādes;
- c) iestāžu prudenciālo uzraudzību, ko īsteno kompetentās iestādes veidā, kas ir saskanīgs ar noteikumiem, kuri paredzēti [Regulā Nr. 575/2013];
- d) kompetento iestāžu publicēšanas prasībām iestāžu prudenciālā regulējuma un uzraudzības jomā.”

6. Direktīvas 2013/36 3. pants “Definīcijas” noteic:

“1. Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

[..]

22) “finanšu iestāde” ir finanšu iestāde, kā tā definēta [Regulas Nr. 575/2013] 4. panta 1. punkta 26) apakšpunktā;

[..].”

7. Direktīvas 2013/36 34. pants noteic:

“1. Dalībvalstis nosaka, ka ikviena citas dalībvalsts finanšu iestāde, kura ir kredītiestādes meitasuzņēmums vai divu vai vairāk kredītiestāžu kopīgs meitasuzņēmums, var, izveidojot filiāles vai sniedzot pakalpojumus, to teritorijā veikt I pielikumā uzskaitītās darbības [..], ja tās dibināšanas dokumenti un statūti ļauj veikt šādas darbības un ja tā atbilst visiem turpmāk minētajiem nosacījumiem:

- a) mātesuzņēmums vai mātesuzņēmumi ir saņēmuši atļauju kā kredītiestādes dalībvalstī, kuras tiesību akti reglamentē attiecīgo finanšu iestādi;
- b) konkrētās darbības faktiski tiek veiktas tās pašas dalībvalsts teritorijā;
- c) mātesuzņēmumam vai mātesuzņēmumiem ir vismaz 90 % no balsstiesībām, kas nostiprinātas finanšu iestādes akcijās vai daļās;
- d) mātesuzņēmums vai mātesuzņēmumi ir kompetentajām iestādēm pierādījuši finanšu iestādes piesardzīgu vadību un ar attiecīgās piederības dalībvalsts kompetento iestāžu piekrišanu deklarējuši, ka tie solidāri un atsevišķi garantē saistības, ko uzņēmusies attiecīgā finanšu iestāde;

e) finanšu iestāde, jo īpaši attiecībā uz konkrētajām darbībām, faktiski ir iekļauta mātesuzņēmuma vai visu mātesuzņēmumu konsolidētajā uzraudzībā [..].

[..]”

8. Direktīvas 2013/36 I pielikumā ir uzskaitītas darbības, uz kurām attiecas savstarpējā atzīšana.

2. Regula Nr. 575/2013

9. Regulas Nr. 575/2013 1. pants “Darbības joma” noteic:

“Šajā regulā ir paredzēti vienoti noteikumi par vispārīgām prudenciālajām prasībām, kādām atbilst iestādes, ko uzrauga saskaņā ar [Direktīvu 2013/36], un šī atbilstība attiecas uz šādiem aspektiem:

- a) pašu kapitāla prasībām, kas attiecas uz pilnībā kvantificējamiem, vienotiem un standartizētiem kredītriska, tirgus riska, operacionālā riska un norēķinu riska elementiem;
- b) prasībām, kas ierobežo lielos riska darījumus;
- c) pēc tam, kad stājies spēkā 460. pantā minētais deleģētais akts – likviditātes prasībām, kas attiecas uz pilnībā kvantificējamiem, vienotiem un standartizētiem likviditātes riska elementiem;
- d) pārskatu sniegšanas prasībām, kas saistītas ar a), b) un c) apakšpunktu un sviras rādītāju;
- e) informācijas publiskas atklāšanas prasībām[.]

Ar šo regulu kompetentajām iestādēm nenosaka publiskošanas prasības iestāžu prudenciālā regulējuma un uzraudzības jomā, kā noteikts [Direktīvā 2013/36].”

10. Regulas Nr. 575/2013 4. pantā “Definīcijas” ir noteikts:

“1. Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

[..]

3) “iestāde” ir kredītiestāde vai ieguldījumu brokeru sabiedrība;

[..]

26) “finanšu iestāde” ir uzņēmums, kas nav iestāde, kuras galvenā darbība ir līdzdalības iegāde vai viena vai vairākas no [Direktīvas 2013/36] I pielikuma 2. līdz 12. punktā un 15. punktā uzskaitītajām darbībām; tostarp finanšu pārvaldītājsabiedrība, jaukta finanšu pārvaldītājsabiedrība, maksājumu iestāde [..] un aktīvu pārvaldīšanas sabiedrība, bet neietverot apdrošināšanas pārvaldītājsabiedrības un jauktas darbības apdrošināšanas pārvaldītājsabiedrības, kā tās definētas [Direktīvas 2009/138/EK] [4] 212. panta 1. punkta f) un g) apakšpunktā;

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2009. gada 25. novembris) par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārpadrošināšanas jomā (Maksātspēja II) (OV 2009, L 335, 1. lpp.).

[..].”

3. Regula (ES) 2019/876

11. Ar Regulu (ES) 2019/876⁵ tika grozīta Regula Nr. 575/2013.

12. Konkrēti Regulas 2019/876 1. panta 2. punkts noteic:

“[Regulas Nr. 575/2013] 4. pantu groza šādi:

a) panta 1. punktu groza šādi:

[..]

iii) punkta 26) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“26) “finanšu iestāde” ir uzņēmums, kas nav iestāde un kas nav tikai rūpniecības līdzdalības sabiedrība, kuras galvenā darbība ir līdzdalības iegāde vai viena vai vairākas no [Direktīvas 2013/36] I pielikuma 2. līdz 12. punktā un 15. punktā uzskaitītajām darbībām; tostarp finanšu pārvaldītājsabiedrība, jaukta finanšu pārvaldītājsabiedrība, maksājumu iestāde [..] un aktīvu pārvaldīšanas sabiedrība, bet neietverot apdrošināšanas pārvaldītājsabiedrības un jauktas darbības apdrošināšanas pārvaldītājsabiedrības, kā definēts [Direktīvas 2009/138] 212. panta 1. punkta attiecīgi f) un g) apakšpunktā; [..] [”].

[..]”

B. Portugāles tiesības

1. Decreto-Lei n. 495/88

13. *Decreto-Lei n. 495/88* (1988. gada 30. decembra Dekrētlikums Nr. 495/88)⁶ ir noteikts Portugāles pārvaldītājsabiedrībām piemērojamais tiesiskais regulējums.

14. Dekrētlikuma Nr. 495/88 1. pantā “*Sociedades gestoras de participação sociais*” (pārvaldītājsabiedrības; turpmāk tekstā arī – “*SGPS*”) ir noteikts:

“1. [SGPS] vienīgais darbības mērķis ir, netieši veicot saimniecisko darbību, pārvaldīt citu uzņēmumu kapitāldaļas.

2. Šā dekrētlikuma izpratnē dalība sabiedrībā tiek uzskatīta par tās saimnieciskās darbības netiešu veikšanu, ja tā ir tikai neregulāra un attiecas vismaz uz 10 % no pamatkapitāla, piedaloties vai nu ar tiešām balsstiesībām, vai arī ar tādu citu sabiedrību daļu starpniecību, kurās *SGPS* ir dominējošs stāvoklis.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2019. gada 20. maijs), ar ko groza Regulu (ES) Nr. 575/2013 attiecībā uz sviras rādītāju, neto stabila finansējuma rādītāju, prasībām pašu kapitālam un atbilstīgajām saistībām, darījuma partnera kredītrisku, tirgus risku, riska darījumiem ar centrālajiem darījumu partneriem, riska darījumiem ar kolektīvo ieguldījumu uzņēmumiem, lieliem riska darījumiem, pārskatu sniegšanas un informācijas atklāšanas prasībām un Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV 2019, L 150, 1. lpp.).

⁶ 1988. gada 30. decembra *Diário da República* Nr. 301/1988, 6. papildinājums, I sērija, ar vēlākiem grozījumiem (“Dekrētlikums Nr. 495/88”).

3. Saskaņā ar iepriekšējo punktu tiks uzskatīts, ka dalība nav tikai neregulāra, ja SGPS šo dalību tur ilgāk par vienu gadu.
4. Saskaņā ar 3. panta 3.–5. punkta noteikumiem SGPS drīkst iegādāties un turēt kapitāldaļas arī par summu, kas mazāka par 2. punktā norādīto.”

2. *Código do Imposto do Selo*

15. *Código do Imposto do Selo* (Zīmognodevas kodekss; turpmāk tekstā – “CIS”)⁷ ir paredzēti noteikumi par nodokļa piemērošanu aktiem, līgumiem, dokumentiem un citiem faktiem vai juridiskām situācijām.

16. CIS 7. panta 1. punkta e) apakšpunktā ir noteikts:

“1. No nodevas ir atbrīvoti arī:

[..]

e) iekasētie procenti un komisijas maksas, sniegtie galvojumi un tāda kredīta izmantojums, ko kredītiestādes, finanšu sabiedrības un finanšu iestādes ir piešķirušas riska kapitāla sabiedrībām, kā arī sabiedrībām vai iestādēm, kuru forma vai darbība atbilst [Savienības] tiesiskajā regulējumā paredzētajiem kredītiestāžu, finanšu sabiedrību un finanšu iestāžu veidiem, kur gan vienām, gan otrām juridiskā adrese ir Eiropas Savienības dalībvalstīs vai kādā citā valstī, izņemot sabiedrības vai iestādes, kuru juridiskā adrese atrodas teritorijās ar privilēģētu nodokļu režīmu, ko nosaka ar finanšu ministra dekrētu;

[..].”

III. Pamatlietās aplūkotie fakti un prejudiciālie jautājumi

17. Prasītājas pamatlietā – *Lineas Concessões de Transportes SGPS* (Lieta C-207/22), *Global Roads Investimentos SGPS* (Lieta C-267/22) un *NOS SGPS* (Lieta C-290/22) – ir Portugālē reģistrētas pārvaldītājsabiedrības, kuru darbības mērķis ir pārvaldīt kapitāldaļas citos uzņēmumos, un tas ir netiešs saimnieciskās darbības veids. Neviena no to pārvaldītajiem uzņēmumiem neveic darbību, kas būtu saistīta ar banku vai finanšu nozari.

18. Savas uzņēmējdarbības gaitā katra no prasītājām laikā no 2014. līdz 2017. gadam ar vairākām kredītiestādēm bija noslēgusi kredīta un finanšu starpniecības darījumus – proti, aizdevumu līgumu vai vekseļu, kā arī obligāciju emisiju formā –, saskaņā ar kuriem tās pieprasīja un saņēma finansējumu. Šie darījumi tika aplikti ar zīmognodevu saskaņā ar CIS 1. panta 1. un 2. punktu, un tāpēc kredītiestādēm kā nodokļu maksātājiem šis nodoklis bija jāmaksā valstij un pēc tam jāpārnes uz prasītājām.

19. Prasītājas nepiekrita attiecīgajiem zīmognodevas aprēķiniem un būtībā katra iesniedza, pirmkārt, pieteikumu pārskatīt, vai šīs nodevas pārņemšana uz tām ir likumīga, un, otrkārt, administratīvo sūdzību. Šajos administratīvajos procesos prasītājas atsaucās uz CIS 7. panta

⁷ 1999. gada 11. septembra Likums Nr. 150/99, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2003. gada 12. novembra Dekrētlukumu Nr. 287/2003 (1999. gada 11. septembra *Diário da República*, I-A sērija, Nr. 213/1999).

1. punkta e) apakšpunktā paredzēto atbrīvojumu, pamatojoties uz to, ka tās ir pārvaldītājsabiedrības, kas kvalificējas kā finanšu iestādes saskaņā ar attiecīgo Savienības tiesisko regulējumu, uz kuru ir atsauce šajā valsts tiesību normā. Tomēr nodokļu iestādes to prasījumus noraidīja.

20. Pirmkārt, gan *Lineas – Concessões de Transportes SGPS*, gan *Global Roads Investimentos SGPS* cēla prasību *Centro de Arbitragem Administrativa* (Administratīvo šķīrējtiesu centrs) nolūkā izveidot šķīrējtiesu, lūdzot atcelt nodokļu iestāžu lēmumus un līdz ar to atmaksāt samaksātās nodevas.

21. *Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa)* (Šķīrējtiesa nodokļu lietās (Administratīvo šķīrējtiesu centrs), Portugāle), kas ir iesniedzējtiesa lietās C-207/22 un C-267/22, konstatē, ka no Portugāles tiesību aktiem izriet, ka zīmognodeva nav piemērojama finanšu iestādēm Savienības tiesību izpratnē. Tomēr valsts judikatūrā ir vērojamas pretrunas jautājumā par termina “finanšu iestāde” interpretāciju. Tādēļ, minētās tiesas ieskatā, ir jānoskaidro, vai šis jēdziens aptver tikai tās pārvaldītājsabiedrības, kurām pieder kapitāldaļas uzņēmumos, kuri ir kredītiestādes vai ieguldījumu brokeru sabiedrības un kuriem tādējādi ir piemērojama uzraudzība un prudenciālās prasības saistībā ar banku vai finanšu darbībām.

22. Šajos apstākļos *Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa)* (Šķīrējtiesa nodokļu lietās (Administratīvo šķīrējtiesu centrs)) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

(Lietā C-207/22) “Vai par “finanšu iestādi” [Direktīvas 2013/36] un [Regulas Nr. 575/2013] izpratnē var uzskatīt pārvaldītājsabiedrību, kuras vienīgais darbības mērķis ir, netieši veicot saimniecisko darbību, pārvaldīt citu sabiedrību – kuras nodarbojas ar transporta infrastruktūru pārvaldību, t.sk. autoceļu un/vai automaģistrāļu projektēšanu, būvniecību un apsaimniekošanu – kapitāldaļas un kura šīs darbības ietvaros iegādājas un ilgstoši īpašumā tur šīs kapitāldaļas, kuras parasti nav mazākas par 10 % no to sabiedrību pamatkapitāla, kurās tai ir dalība?”

(Lietā C-267/22) “Vai jēdzienā “finanšu iestāde” [Direktīvas 2013/36] 3. panta 1. punkta 22. apakšpunkta un [Regulas Nr. 575/2013] 4. panta 1. punkta 26. apakšpunkta izpratnē ietilpst Portugālē reģistrēta pārvaldītājsabiedrība, kurai ir piemērojami 1988. gada 30. decembra Dekrētikuma Nr. 495/88 noteikumi un kuras vienīgais darbības mērķis ir, netieši veicot saimniecisko darbību, pārvaldīt citu – ne apdrošināšanas nozarē, ne finanšu nozarē nedarbojošos – sabiedrību kapitāldaļas, un kura šīs darbības ietvaros iegādājas un ilgstoši īpašumā tur šīs kapitāldaļas apjomā, kas parasti nav mazāks par 10 % no to sabiedrību pamatkapitāla, kurās tai ir dalība?”

23. Otrkārt, *NOS SGPS* iesniedza šķīrējtiesas pieteikumu, ko *Centro de Arbitragem Administrativa* (Administratīvo šķīrējtiesu centrs) noraidīja. Proti, šis centrs atzina, ka pārvaldītājsabiedrība nav finanšu iestāde *CIS* paredzētā atbrīvojuma vajadzībām; savukārt šī atziņa, *NOS SGPS* ieskatā, esot pretrunā konstatējumiem, ko *CAAD* bija izdarījusi kādā agrākā procesā par šo pašu jautājumu.

24. Uzskatot, ka vienā un tajā pašā būtiskā tiesību jautājumā un identiska tiesiskā regulējuma apstākļos ir pieņemti savstarpēji pretrunīgi nolēmumi, *NOS SGPS* iesniedza pieteikumu tiesu prakses vienādošanai *Supremo Tribunal Administrativo* (Augstākā administratīvā tiesa, Portugāle), kas ir iesniedzējtiesa lietā C-290/22. Šī tiesa arī norāda, ka Portugāles likumdevējs, nosakot pamatlietā aplūkojamo atbrīvojumu no nodevas, ir izvēlējis skaidri atsaukties uz

Savienības tiesiskajā regulējumā minēto finanšu iestādes veidu un formu. Šā iemesla dēļ šī tiesa uzskata, ka ir jānoskaidro, vai šis jēdziens aptver tikai tās pārvaldītājsabiedrībās, kurām pieder kapitāldaļas uzņēmumos, kuriem ir piemērojama uzraudzība un prudenciālās prasības saistībā ar banku vai finanšu darbībām.

25. Šajos apstākļos *Supremo Tribunal Administrativo* (Augstākā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai jēdzienā “finanšu iestāde” [Direktīvas 2013/36] 3. panta 1. punkta 22. apakšpunkta un [Regulas Nr. 575/2013] 4. panta 1. punkta 26. apakšpunkta izpratnē ietilpst pārvaldītājsabiedrība, kuras juridiskā adrese ir Portugālē un kurai ir piemērojami 1988. gada 30. decembra Dekrētlikuma Nr. 495/88 noteikumi, un kuras vienīgais darbības mērķis ir, netieši veicot saimniecisko darbību, pārvaldīt citu – apdrošināšanas nozarē nedarbojošos – sabiedrību kapitāldaļas?”

IV. Izvērtējums

26. Ar trim lietās C-207/22, C-267/22 un C-290/22 uzdotajiem jautājumiem iesniedzējtiesas būtībā vēlas noskaidrot, vai pārvaldītājsabiedrība – kuras vienīgais mērķis ir pārvaldīt kapitāldaļas uzņēmumos un kuras meitasuzņēmumi vai pārvaldītās sabiedrības neveic banku vai finanšu darbības – ir uzskatāma par “finanšu iestādi” Direktīvas 2013/36 3. panta 1. punkta 22. apakšpunkta un Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunkta izpratnē atbilstoši šo tiesību normu redakcijai, kas piemērojama pamatlietu faktiem.

27. Visupirms par šo jautājumu pieņemamību īsi jānorāda, ka šajās trijās lietās aplūkotā zīmognodeva ir Portugāles tiesību aktos noteikts netiešais nodoklis. No minētā tiesiskā regulējuma izriet, ka, lai varētu izmantot atbrīvojumu no pienākuma šo nodevu maksāt, uzņēmumam ir jābūt finanšu iestādes statusam. Zīmognodeva nav saskaņota Savienības tiesībās. Taču tā kā Portugāles tiesību aktos jēdziens “finanšu iestāde” ir definēts ar tiešu un beznosacījumu atsauci uz Savienības tiesībām, konkrēti Direktīvu 2013/36 un Regulu Nr. 575/2013, iesniedzējtiesas lūdz Tiesai sniegt papildu skaidrojumus par šā jēdziena interpretāciju.

28. Tiesa ir konsekventi uzskatījusi, ka tās kompetencē ir lemt par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu par Savienības tiesību normām pat tādās situācijās, kurās pamatlietas fakti neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, ja šīs tiesību normas ir padarītas piemērojamas ar valsts tiesību aktiem⁸. Līdz ar to nav nekādu šaubu par to, ka Tiesas kompetencē ir lemt par šiem lūgumiem, un tie jāuzskata par pieņemamiem.

29. Pēc būtības jāteic, ka Direktīvas 2013/36 mērķis ir koordinēt valsts noteikumus par piekļuvi kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību darbībai, to pārvaldības kārtību un uzraudzības sistēmu. Šī direktīva ir aplūkojama kopā ar Regulu Nr. 575/2013⁹, kurā ir noteiktas vienotas un tieši piemērojamas prudenciālās prasības kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām. Abi šie tiesību akti veido tiesisko regulējumu, kas reglamentē banku un finanšu darbības un noteic kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrībām piemērojamos uzraudzības un prudenciālos noteikumus.

⁸ Spriedums, 2017. gada 19. oktobris, *Europamur Alimentación* (C-295/16, EU:C:2017:782, 29. punkts).

⁹ Skat. Direktīvas 2013/36 2. apsvērumu.

30. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru gan no Savienības tiesību vienveidīgas piemērošanas, gan no vienlīdzības principa prasībām izriet, ka Savienības tiesību normas formulējums, kurā nav nevienas tiešas norādes uz dalībvalstu tiesībām, lai noteiktu tā saturu un piemērošanas jomu, visā Savienībā ir interpretējams autonomi un vienveidīgi¹⁰.

31. Tā kā jēdziens “finanšu iestāde” ir definēts Direktīvas 2013/36 3. panta 1. punkta 22. apakšpunktā un Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunktā un nevienā no šīm tiesību normām nav atsauces uz dalībvalstu tiesību aktiem, lai noteiktu tā nozīmi un tvērumu, šis jēdziens ir jāuzskata par autonomu Savienības tiesību jēdzienu, kas tādējādi ir jāinterpretē un jāpiemēro visās dalībvalstīs vienādi. Līdz ar to Tiesai šis jēdziens Savienības tiesību sistēmā ir jāinterpretē vienveidīgi¹¹.

32. Turklāt, interpretējot Savienības tiesību normu, jāņem vērā ne tikai tās formulējums, bet arī konteksts un šo normu ietverošā tiesiskā regulējuma mērķi¹². Tāpēc termina “finanšu iestāde” definīciju izvērtēšu Direktīvas 2013/36 3. panta 1. punkta 22. apakšpunkta un Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunkta izpratnē, izmantojot gramatisko, kontekstuālo un teleoloģisko interpretāciju.

1. Gramatiskā interpretācija

33. Pirmkārt, Direktīvas 2013/36 3. panta 1. punkta 22. apakšpunkta formulējumā attiecībā uz termina “finanšu iestāde” definīciju ir tieša atsauce uz Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunktu. Savukārt šajā otrajā tiesību normā termins “finanšu iestāde” ir definēts kā uzņēmums, kas nav “iestāde”, kuras galvenajai darbībai jābūt līdzdalības iegādei vai vienas vai vairāku Direktīvas 2013/36 I pielikuma 2. līdz 12. punktā un 15. punktā uzskaitīto darbību veikšanai. Papildu piemēri ir paredzēti Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunktā, kurā termina “finanšu iestāde” tvērumā ir skaidri iekļautas finanšu pārvaldītājsabiedrības, jauktas finanšu pārvaldītājsabiedrības, maksājumu iestādes Direktīvas 2007/64 nozīmē un aktīvu pārvaldīšanas sabiedrības. Turpretī no finanšu iestāžu loka ir skaidri izslēgtas apdrošināšanas pārvaldītājsabiedrības un jauktas darbības apdrošināšanas pārvaldītājsabiedrības, kā tās definētas Direktīvas 2009/138 212. panta 1. punkta f) un g) apakšpunktā.

34. Šajā ziņā, pirmkārt, ir svarīgi norādīt, ka Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunktā rodamā norāde uz terminu “iestāde” ir jāaplūko kopsakarā ar Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 3. apakšpunktu, kurā šis termins ir definēts kā kredītiestāde vai ieguldījumu brokeru sabiedrība. No tā izriet, ka kredītiestādes, kas saskaņā ar Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 1. apakšpunktu ir uzņēmumi, kuru darbība ir noguldījumu vai citu atmaksājamu līdzekļu pieņemšana no sabiedrības un kredītu piešķiršana uz sava rēķina, ir izslēgtas no finanšu iestāžu jēdziena. Tas sakāms arī par ieguldījumu brokeru sabiedrībām, kas definētas Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 2. apakšpunktā, atsaucoties uz Direktīvas 2014/65/ES¹³ 4. panta 1. punkta 1. apakšpunktu. Šajā tiesību normā šādi uzņēmumi ir definēti kā jebkura juridiska persona, kuras pastāvīgā nodarbošanās vai uzņēmējdarbība ir profesionāla viena vai vairāku ieguldījumu pakalpojumu sniegšana trešām personām un/vai profesionāla vienas vai vairāku ieguldījumu darbību veikšana.

¹⁰ Spriedums, 2022. gada 3. februāris, *Finanzamt A* (C-515/20, EU:C:2022:73, 26. punkts un tajā minētā judikatūra).

¹¹ Turpat (27. punkts).

¹² Skat. spriedumu, 2023. gada 9. marts, *ACER/Aquind* (C-46/21 P, EU:C:2023:182, 54. punkts).

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/ES un Direktīvu 2011/61/ES (OV 2014, L 173, 349. lpp.).

35. Otrkārt, lai uzņēmumu uzskatītu par “finanšu iestādi” Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunkta izpratnē, tā galvenajai darbībai jābūt vai nu līdzdalības iegādei, vai vienas vai vairāku Direktīvas 2013/36 I pielikuma 2. līdz 12. punktā un 15. punktā uzskaitīto darbību veikšanai. No formulējuma izriet, ka tie ir alternatīvi nosacījumi, un tas nozīmētu, ka pietiek ar atbilstību tikai vienam no tiem, lai ietilptu šajā definīcijā.

36. Treškārt, no termina “finanšu iestāde” definīcijas ir izslēgtas gan apdrošināšanas pārvaldītājsabiedrības, gan jauktas darbības apdrošināšanas pārvaldītājsabiedrības, kā tās definētas Direktīvas 2009/138 212. panta 1. punkta f) un g) apakšpunktā. Tāpēc uzņēmums, kas atbilst šīm definīcijām, neatbilstu prasībām, lai būtu “finanšu iestāde”.

37. Ceturtkārt, Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunktā ir uzskaitītas to veidu pārvaldītājsabiedrības, kuras ir uzskatāmas par finanšu iestādēm. Tās citastarp ir “finanšu pārvaldītājsabiedrības” un “jauktas finanšu pārvaldītājsabiedrības”¹⁴.

38. Šajā ziņā jāteic, ka “finanšu pārvaldītājsabiedrība” Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 20. apakšpunktā ir definēta kā finanšu iestāde, kuras meitasuzņēmumi ir vienīgi vai galvenokārt iestādes vai finanšu iestādes, turklāt vismaz viens no šiem meitasuzņēmumiem ir iestāde, un kura nav jaukta finanšu pārvaldītājsabiedrība.

39. Šai normai sekojošajā Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 21. apakšpunktā ir sniegta “jauktas finanšu pārvaldītājsabiedrības” definīcija. Šajā tiesību normā ir atsauce uz Direktīvas 2002/87/EK¹⁵ 2. panta 15. punktā sniegto definīciju, kurā noteikts, ka “jaukta finanšu pārvaldītājsabiedrība” ir mātesuzņēmums, kas nav regulēta vienība un kas kopā ar saviem meitasuzņēmumiem, no kuriem vismaz viens ir regulēta vienība ar galveno biroju Kopienā, un citām vienībām veido finanšu konglomerātu. Direktīvā 2002/87 termins “regulēta vienība” ir definēts kā kredītiestāde, apdrošināšanas uzņēmums vai ieguldījumu sabiedrība¹⁶.

40. Lai gan abi Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunktā ietvertajā definīcijā norādītie pārvaldītājsabiedrību veidi ir definēti kā tādi, kuru meitasuzņēmumi ir “iestādes”, no šīs tiesību normas formulējuma ir jānoskaidro, vai tie ir jāsaprot kā neizsmeļoši piemēri vai, gluži pretēji, kā *numerus clausus* saraksts, no kura nebūtu iespējams atkāpties, pārbaudot, vai pārvaldītājsabiedrība būtu uzskatāma par “finanšu iestādi”.

41. Manuprāt, Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunktā minētie piemēri ir jāinterpretē neizsmeļoši. Šo secinājumu, kas izriet no Regulas Nr. 575/2013 angļu valodas versijas, it īpaši no vārda “including” (“tostarp”) lietojuma, šķiet, apstiprina arī šīs regulas 4. panta 1. punkta 26. apakšpunkta citu valodu versijas. Piemēram, 4. panta 1. punkta 26. apakšpunkta franču un vācu valodas redakcijā ir izmantoti attiecīgi vārdi “en ce compris” un “schließt”, un tas ir saskanīgi ar neizsmeļošu interpretāciju. Turklāt latviešu valodas versijā ir lietots vārds “tostarp”, kas atkal norāda, ka saraksts, kurā iekļautas finanšu pārvaldītājsabiedrības un jauktas finanšu pārvaldītājsabiedrības, nav saprotams *numerus clausus* nozīmē.

¹⁴ Šī tiesību norma attiecas arī uz maksājumu iestādēm Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2007/64/EK (2007. gada 13. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 97/7/EK, 2002/65/EK, 2005/60/EK un 2006/48/EK un atceļ Direktīvu 97/5/EK (OV 2007, L 319, 1. lpp.), izpratnē un aktīvu pārvaldīšanas sabiedrībām, kas definētas Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 19. apakšpunktā. Tomēr, tā kā šo veidu finanšu iestādes nav pārvaldītājsabiedrības, tās šajā analizē nav jāaplūko.

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2002. gada 16. decembris) par papildu uzraudzību kredītiestādēm, apdrošināšanas uzņēmumiem un ieguldījumu sabiedrībām finanšu konglomerātos un par grozījumiem Padomes Direktīvās 73/239/EEK, 79/267/EEK, 92/49/EEK, 92/96/EEK, 93/6/EEK un 93/22/EEK, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 98/78/EK un 2000/12/EK (OV 2003, L 35, 1. lpp.).

¹⁶ Skat. Direktīvas 2002/87 2. panta 4. punktu.

42. Tomēr neizsmeļošs uzskaitījums vēl nenozīmē, ka šis saraksts nebūtu noreducējams līdz tajā sniegtajiem piemēriem. Proti, no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka šie piemēri vedina interpretāciju aprobežot tikai ar elementiem, kas ir vai nu skaidri ietverti uzskaitījumā, vai ir iekļaujami vienā kategorijā ar tiem¹⁷. Šajā lietā Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunktā norādītie pārvaldītājsabiedrību veidi ir paredzēti, lai noteiktu tajā ietvertās definīcijas tvērumu, kā rezultātā šī definīcija ir piemērojama tikai tām pārvaldītājsabiedrībām, kuras tajā ir skaidri minētas vai ir iekļaujamās vienā kategorijā ar tām (*ejusdem generis*).

43. Par Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunktu jāteic, pirmkārt, ka neizsmeļošais saraksts attiecas tikai uz pārvaldītājsabiedrībām un, otrkārt, ka šīm pārvaldītājsabiedrībām ir jābūt tādām, kuru pārvaldītās sabiedrības vai meitasuzņēmumi ir “iestādes”. Savukārt “iestādēm” ir jābūt saiknei ar finanšu vai banku nozari to galvenās darbības dēļ. Tāpēc, pat ņemot vērā tiesas sēdē prasītāju izteikto galveno argumentu par to, ka šā jēdziena definīcija esot jāinterpretē savrupi, iepriekš minētie apsvērumi nozīmē, ka jebkurai citai pārvaldītājsabiedrībai, uz kuru neattiecas šie piemēri, būtu jābūt saistītai ar banku vai finanšu nozari.

44. Jānorāda, ka apstiprinājums šādi Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta formulējuma interpretācijai ir rodams arī atbildē uz Eiropas Banku iestādes 2014. gadā uzdoto jautājumu¹⁸, kurā Komisija norādīja, ka, pamatojoties uz šīs regulas 4. panta 1. punktā 26. un 27. apakšpunktā ietverto definīciju struktūru, kā arī tās 36. pantā minēto atskaitījumu mērķi, jēdziena “finanšu iestāde” daļa, kas attiecas uz līdzdalības iegādi kā galveno darbību, neietver tīri rūpnieciskas pārvaldītājsabiedrības. Atbilstoši šai pašai izpratnei ar Regulu 2019/876 nesen tika grozīta Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunktā esošā definīcija, lai no jēdziena “finanšu iestāde” skaidri izslēgtu “tikai rūpniecības līdzdalības sabiedrības”. Lai arī šis grozījums izskatāmajās lietās nav piemērojams *ratione temporis*¹⁹, vēlāk paskaidrošu, kā tas uzskatāmi parāda domu, ar kādu šis termins ir definēts sākotnēji.

45. No iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka Direktīvas 2013/36 3. panta 1. punkta 22. apakšpunkta un Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunkta gramatiskā interpretācija liecina, ka, lai pārvaldītājsabiedrība būtu uzskatāma par finanšu iestādi šīs otrās tiesību normas izpratnē, tai ir jāiegādājas līdzdalība sabiedrībās, kas veic banku vai finanšu darbības. Turpretī pārvaldītājsabiedrības, kuru vienīgais mērķis ir pārvaldīt kapitāldaļas citās sabiedrībās, nevis tajās, kuras veic banku vai finanšu darbības, šķiet neietilpstam jēdzienā “finanšu iestāde” šo abu tiesību normu izpratnē.

2. Kontekstuālā interpretācija

46. Kā norādīts iepriekš, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā tās konteksts. Šajās lietās finanšu iestādes ir saistītas ar īpašiem noteikumiem, prasībām un priekšrocībām, kas ir noderīgas jēdziena “finanšu iestāde” kontekstuālai interpretācijai Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunkta izpratnē.

¹⁷ Spriedums, 2020. gada 9. jūlijs, *Land Hessen* (C-272/19, EU:C:2020:535, 69. punkts). Skat. arī spriedumu, 2008. gada 16. decembris *Satakunnan Markkinapörssi* un *Satamedia*, (C-73/07, EU:C:2008:727, 41. punkts), un spriedumu, 2023. gada 6. novembris, *Lindqvist* (C-101/01, EU:C:2003:596, 43. un 44. punkts).

¹⁸ Komisijas 2014. gada 18. jūlija atbilde uz jautājumu 2014_857 par finanšu iestādes definīciju Regulā Nr. 575/2013 ir pieejama tīmekļvietnē https://www.eba.europa.eu/single-rule-book-qa/-/qna/view/publicId/2014_857.

¹⁹ Skat. Regulas 2019/876 3. panta 3. punkta b) apakšpunktu.

47. Šajā ziņā jau esmu minējusi, ka Regulā Nr. 575/2013 ir paredzēti vienoti noteikumi par vispārīgām prudenciālajām prasībām, kas jāievēro finanšu iestādēm, kuras tiek uzraudzītas saskaņā ar Direktīvu 2013/36. Saskaņā ar šīs regulas 1. pantu šie noteikumi attiecas uz pašu kapitāla, likviditātes un pārskatu sniegšanas, kā arī informācijas publiskas atklāšanas prasībām.

48. Pirmkārt, tādas pašu kapitāla prasības, kādas ir paredzētas Regulas Nr. 575/2013 93. pantā, uzņēmumiem, uz kuriem attiecas šī regula, ļauj uzņemt riskus tikai tiktāl, ciktāl tie ir nodrošināti ar atbilstošu kapitāla līmeni²⁰. Šādas prasības nodrošina, ka uzņēmumiem ir nepieciešamais kapitāla līmenis, lai tie spētu segt zaudējumus, kas var rasties to riska uzņemšanās rezultātā, piemēram, ja aizdevuma ņēmējs nepilda savas saistības²¹.

49. Otrkārt, Regulas Nr. 575/2013 412.–414. pantā noteiktās likviditātes prasības papildina kapitāla pietiekamības prasības, nosakot, ka iestādēm ir obligāti jāpārdod aktīvi, ja tām nepieciešams realizēt skaidru naudu, lai samaksātu saistības, vai arī risinātu jebkādu iespējamu nelīdzsvarotību starp likviditātes ienākošajām un izejošajām naudas plūsmām nopietnas spriedzes apstākļos²².

50. Treškārt, prasības attiecībā uz lielajiem riska darījumiem, ko regulē Regulas Nr. 575/2013 111. pants un turpmākie panti, ierobežo nozīmīgu kredītu piešķiršanu vienam klientam vai saistītu klientu grupai. Šie noteikumi attiecas uz tāda kredītriska regulējumu, kas saistīts ar aizdevumiem noteiktiem klientiem, jo šāda riska īstenošanās varētu apdraudēt Eiropas Savienības finanšu intereses.

51. Būtībā iepriekš aprakstītie prudenciālās uzraudzības noteikumi uzņēmumiem nosaka papildu un apgrūtināšas regulatīvās prasības, kas pārsniedz tādas vispārējus jautājumus kā, piemēram, nodokļu uzlikšana un finanšu konsolidācija. Šie noteikumi ir cieši saistīti ar banku un finanšu darbībām un kopā veido pārvaldības sistēmu, lai nodrošinātu Savienības finanšu interešu drošību.

52. Turklāt, lai gan saskaņā ar Regulas Nr. 575/2013 11. pantu finanšu iestādes ir pakļautas prudenciālās uzraudzības prasībām, šīs prasības šīm finanšu iestādēm ir piemērojamas būtībā saistībā ar to, ka tās ir meitasuzņēmumi vai nu iestādēm, vai finanšu iestādēm, kurām ir līdzdalība iestādēs, Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 3. apakšpunkta izpratnē. Tas nozīmē, ka uz pārvaldītājsabiedrību, kurai nav saiknes ar banku vai finanšu nozari, patiesībā neattiecas neviena no iepriekš minētajām prasībām.

53. Līdzīga situācija ir ar priekšrocībām, kas aplūkotajā tiesiskajā regulējumā tiek piešķirtas finanšu iestādēm. Viena no galvenajām priekšrocībām ir iespēja veikt Direktīvas 2013/36 I pielikumā minētās banku vai finanšu darbības citas dalībvalsts teritorijā, ja šī finanšu iestāde ir saņēmusi licenci izcelsmes dalībvalstī. Proti, Direktīvas 2013/36 34. pantā ir noteikts, ka finanšu iestādēm būtu jāgūst labums no savstarpējas atzišanas attiecībā uz banku vai finanšu darbībām, ja tās ir kredītiestāžu meitasuzņēmumi. Šī tiesību norma, lasot to šīs pašas direktīvas 20. apsvēruma kontekstā, būtībā ļauj finanšu iestādēm atvērt filiāles citās dalībvalstīs un veikt Direktīvas 2013/36 I pielikumā minētās pārrobežu darbības. Priekšrocības, ko finanšu iestādes gūst savstarpējās atzišanas ziņā, ir cieši saistītas ar finanšu vai banku nozari, jo tās ir saistītas ar Direktīvas 2013/36 I pielikumā minētajām darbībām.

²⁰ Chiu, I.H.-Y., un Wilson, J., *Banking Law and Regulation*, Oxford University Press, 2019, 330. lpp.

²¹ Turpat (330. lpp.).

²² Turpat.

54. No šiem apsvērumiem izriet, ka uz pārvaldītājsabiedrību – kuras vienīgais mērķis ir kapitāldaļu pārvaldība un kuras meitasuzņēmumi vai pārvaldītās sabiedrības neveic banku vai finanšu darbības – neattiecas neviena no iepriekš minētajām prasībām, it īpaši prudenciālās uzraudzības jomā. Turklāt šīs pārvaldītājsabiedrības nevar izmantot Direktīvā 2013/36 paredzētās savstarpējas atzīšanas priekšrocības. Proti, šīs tiesību normas neattiecas uz šīm pārvaldītājsabiedrībām tāpēc, ka šīm sabiedrībām nav šādas līdzdalības un tās nav arī meitasuzņēmumi un neveic nevienu no Direktīvas 2013/36 I pielikumā uzskaitītajām darbībām.

55. Līdz ar to prasītāju šajās trīs lietās piedāvātā interpretācija apdraudētu Direktīvas 2013/36 konsekvenci, ņemot vērā, ka dažām finanšu iestādēm būtu jāievēro prudenciālās uzraudzības noteikumi, bet citām – nebūtu. No konteksta viedokļa raugoties, pārvaldītājsabiedrības nenāktos uzskatīt par finanšu iestādēm, ja tās i) nepilda finanšu iestādes pienākumus, ii) nevar izmantot finanšu iestādēm piešķirtās priekšrocības un iii) neveic finanšu iestāžu parasti veicamos uzdevumus. Ja tas tiktu atļauts, tas radītu juridisko statusu bez jebkāda praktiska mērķa.

56. Ir lietderīgi uzsvērt vēl vienu problemātisku prasītāju interpretācijas aspektu. Proti, ja tādas pārvaldītājsabiedrības kā pamatlietā aplūkotās tiktu uzskatītas par finanšu iestādēm, šā jēdziena definīcija būtu nevajadzīgi plaša. Daudzi uzņēmumi savas darbības un ieguldījumu pārvaldīšanai varētu izmantot pārvaldītājsabiedrības struktūru, pat ja tiem nebūtu neviena meitasuzņēmuma vai pārvaldītās sabiedrības ar iestādes statusu.

57. Tiesas sēdē Portugāles valdība sniedza uzskatāmu piemēru sekām, ko radītu jēdziena “finanšu iestāde” tik plaša interpretācija. No visām Portugālē reģistrētajām *SGPS* 94 % ir reģistrētas kā nefinanšu iestādes, un tas nozīmē, ka kompetento iestāžu regulējumam un kontrolei ir pakļautas tikai 6 % *SGPS*. Saskaņā ar prasītāju sniegto jēdziena “finanšu iestāde” interpretāciju šī procentuālā daļa pieaugtu līdz 100 %.

58. Ja visas pārvaldītājsabiedrības būtu uzskatāmas par finanšu iestādēm saskaņā ar Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunktu, tas radītu īpašu situāciju. Proti, pārvaldītājsabiedrību pienākumi būtiski nemainītos, ja vien tās neizvēlētos iegādāties līdzdalību iestādēs vai kļūt par iestāžu meitasuzņēmumiem. Būtībā tām nebūtu nekāda papildu sloga, taču tās varētu saņemt valsts tiesību aktos paredzētās priekšrocības, piemēram, Portugāles gadījumā – atbrīvojumu no zīmognodevas. Sekas tam būtu tādas, ka *SGPS* pārvaldītajām kapitālsabiedrībām tiktu radītas konkurences priekšrocības salīdzinājumā ar citām līdzīgā tirgū reģistrētām sabiedrībām, kuras nepārvalda *SGPS*.

59. Turklāt līdzīga situācija rodas, aplūkojot valsts iestāžu pienākumus. Ja visas pārvaldītājsabiedrības būtu jāuzskata par finanšu iestādēm, valsts iestādēm būtu pārmērīgs slogs attiecībā uz pienākumiem, kas tām jāveic prudenciālās uzraudzības jomā, kā tostarp noteikts Direktīvas 2013/36 4. pantā.

60. Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, ir iespējams nošķirt divus pārvaldītājsabiedrību veidus: no vienas puses, tās pārvaldītājsabiedrības, kas veic pārvaldības uzdevumus attiecībā uz saviem rūpnieciskajiem meitasuzņēmumiem, kā pamatlietā aplūkoto pārvaldītājsabiedrību veids, un, no otras puses, tās, kas iegādājas pārvaldītās sabiedrības, kuras ietilpst banku vai finanšu nozarē. Kontekstuālās interpretācijas rezultātā Regula Nr. 575/2013 un Direktīva 2013/36 šķiet attiecamies tikai uz šo otro kategoriju.

61. Šī jēdziena “finanšu iestādes” šaurākā interpretācija, liekas, atbilst arī 4. panta 1. punkta 26. apakšpunkta grozījumam, kas tika ieviests ar Regulu 2019/876, ar kuru, kā norādīts iepriekš 44. punktā, no šīs definīcijas tiek izslēgtas “tikai rūpniecības līdzdalības sabiedrības”.

62. Ir svarīgi norādīt, ka termins “tikai rūpniecības līdzdalības sabiedrība” nav definēts un Regulā 2019/876 nav sniegtas norādes par tā definīciju. Turklāt izstrādes materiālos saistībā ar Regulu 2019/876 arī nav ietvertas attiecīgas norādes par tā interpretāciju.

63. Tomēr nesenākajā Komisijas 2021. gada priekšlikumā²³ tika ierosināta “tīri industriālas pārvaldītājsabiedrības” definīcija. Šā priekšlikuma 1. panta f) punkts, kas Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punktu papildina ar jaunu 26.a) apakšpunktu, noteic, ka tīri industriāla pārvaldītājsabiedrība ir uzņēmums, kas atbilst trim nosacījumiem: pirmkārt, tā galvenā darbība ir līdzdalības iegāde vai turēšana īpašumā; otrkārt, ne tas, ne arī kāds no uzņēmumiem, kurā tam ir dalība, ir minēti Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 27. apakšpunkta a), d), e), f), g), h), k) un l) punktā; treškārt, ne tas, ne uzņēmumi, kurā tam ir dalība, kā galveno darbību neveic nevienu no Direktīvas 2013/36 I pielikumā minētajām darbībām un nevienu no Direktīvas 2014/65 I pielikuma A vai B iedaļā minētajām darbībām saistībā ar šīs direktīvas pielikuma C iedaļā uzskaitītajiem finanšu instrumentiem, nedz arī ir ieguldījumu brokeru sabiedrības, maksājumu pakalpojumu sniedzēji Direktīvas (ES) 2015/2366²⁴ nozīmē, aktīvu pārvaldīšanas sabiedrības vai palīgpakalpojumu uzņēmumi.

64. Ierosinātā definīcija, lai gan tai nav juridiska spēka, atbilst manis piedāvātajai analīzei. Tajā ir noteikts, ka tīri industriālajām pārvaldītājsabiedrībām nav saiknes ar finanšu vai banku nozari, jo tās nav ne uzņēmums, kas kā galveno darbību veic kādu no Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunktā minētajām darbībām, ne arī tām pieder dalība uzņēmumos, kas šīs darbības veic kā galveno darbību. No tā izriet, ka ir jābūt saiknei ar banku vai finanšu nozari pat attiecībā uz sabiedrībām, kuras iegādājas līdzdalību.

65. No iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem secinu, ka atsauce uz “uzņēmumu, kura galvenā darbība ir līdzdalības iegāde”, kad tā tiek izvērtēta Regulas Nr. 575/2013 un Direktīvas 2013/36 kontekstā, ir jāinterpretē šauri. Šāda Direktīvas 2013/36 3. panta 1. punkta 22. apakšpunkta un Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunkta interpretācija nozīmētu, ka pārvaldītājsabiedrība, kuras mērķis ir pārvaldīt līdzdalību sabiedrībās, uz kurām neattiecas uzraudzība vai prudenciālās prasības un kuras tādējādi neietilpst šīs direktīvas un šīs regulas darbības jomā, nav uzskatāma par “finanšu iestādi”.

3. Teleoloģiskā interpretācija

66. Attiecībā uz Direktīvas 2013/36 3. panta 1. punkta 22. apakšpunkta un Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunkta teleoloģisko interpretāciju, netiek apstrīdēts, ka abi tiesību akti ir pieņemti, lai pastiprinātu finanšu iestādēm piemērojamās pārvaldības prasības. Finanšu krīze, kas bija aizsākusies 2008. gadā, parādīja, ka ir vajadzīga lielāka uzticēšanās Eiropas Savienības finanšu sistēmai un tās uzticamība. Pirms šīs krīzes vadības lēmumu pieņemšana šajās iestādēs netika pietiekami pārraudzīta, jo trūka efektīvas kontroles un līdzsvara mehānismu. Tas

²³ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko Regulu (ES) Nr. 575/2013 groza attiecībā uz prasībām kredītriskam, kredīta vērtības korekcijas riskam, operacionālajam riskam, tirgus riskam un pašu kapitāla minimālajai robežvērtībai, 2021/0342(COD).

²⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2015. gada 25. novembris) par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 2002/65/EK, 2009/110/EK un 2013/36/ES un Regulu (ES) Nr. 1093/2010 un atceļ Direktīvu 2007/64/EK (OV 2015, L 337, 35. lpp.).

noveda pie īstermiņa un pārmērīgi riskantām vadības stratēģijām²⁵. Tomēr pareiza iekšējās pārvaldības prakse dažiem uzņēmumiem palīdzēja pārvarēt finanšu krīzi ievērojami labāk nekā citiem²⁶.

67. Šajā kontekstā ir skaidrs, ka iekšējās pārvaldības sistēmu neesamībai var būt potenciāli negatīva ietekme uz Savienības finanšu interesēm, kā to apliecina Direktīvas 2013/36 53. un 54. apsvērums, kā arī Regulas Nr. 575/2013 113. un 114. apsvērums. Līdz ar to iepriekš pastāvošās pārvaldības sistēmas labošana bija mērķis, kuru bija paredzēts sasniegt ar Direktīvu 2013/36 un Regulu Nr. 575/2013.

68. No tā izriet, ka Direktīvas 2013/36 3. panta 1. punkta 22. apakšpunktā un Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunktā sniegtajai jēdziena “finanšu iestāde” definīcijai ir jāatbilst šim mērķim un jāpatur prātā šis loģiskais pamatojums. Jo īpaši Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunkta nozīme ir jāsaprot tādējādi, ka tajā ir norādīts, kurām struktūrām ir nepieciešamas stingrākas iekšējās pārvaldības sistēmas un kuras struktūras rada draudus Savienības finanšu interesēm. Tādēļ jēdziena “finanšu iestāde” definīcijai jābūt tādai, lai varētu nošķirt, no vienas puses, uzņēmumus, kas varētu radīt šos draudus, un, no otras puses, uzņēmumus, kuriem šādas ietekmes nebūtu. Šādā veidā attiecīgās iestādes var efektīvi izmantot Direktīvu 2013/36 un Regulu Nr. 575/2013 un sasniegt mērķi, ko tās paredzējušas.

69. Šajā kontekstā jēdziena “finanšu iestāde” interpretācija, kas ietvertu visas pārvaldītājsabiedrības, šķiet esam nedaudz atrauta no Savienības likumdevēja iecerētā šīs definīcijas tvēruma. Pašu kapitāla prasības, likviditātes prasības un prasības attiecībā uz lieliem riska darījumiem, kā aprakstīts šo secinājumu 47.–50. punktā, ir finanšu iestādēm piemērojami pasākumi, kuru mērķis ir nodrošināt stabilu iekšējo pārvaldību un atbilstošu riska pārvaldības praksi. Tas ir tāpēc, ka šīs prasības palīdz novērst potenciāli negatīvu ietekmi uz Savienības finanšu interesēm, kā arī uz fiziskām un juridiskām personām, kam ar šīm finanšu iestādēm ir kādi darījumi. Tomēr pārvaldītājsabiedrības, kas pārvalda ne-iestāžu līdzdalību, nav pakļautas tādām pašām riskam. No tā izriet, ka to iekļaušana jēdziena “finanšu iestāde” tvērumā nepalīdzētu sasniegt mērķi novērst to uzņēmumu iekšējās pārvaldības sistēmu trūkumus, kuri apdraud Savienības finanšu drošību un finanšu intereses.

70. Jāpiebilst, ka Direktīvas 2013/36 I pielikumā ir uzskaitītas darbības, uz kurām, kā jau norādīju, attiecas savstarpēja atzīšana. Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunktā ir paredzēts, ka uzņēmums, kura galvenā darbība ir kāda no minētā pielikuma 2. līdz 12. punktā un 15. punktā noteiktajām darbībām, ir uzskatāms par finanšu iestādi, ja vien tas atbilst pārējām prasībām, kas izriet no šajā pantā iekļautās definīcijas. Kontekstam ietvertu darbību piemēri tostarp ir finanšu līzings, kreditēšana, naudas starpniecība un elektroniskās naudas emisija.

71. Izvērtējot šīs darbības, var izdarīt divus starpposma secinājumus. Pirmkārt, minētās direktīvas I pielikumā veiktais attiecīgo darbību uzskaitījums ir plašs. Otrkārt, tās ir ļoti skaidri saistītas ar banku vai finanšu nozari. Uzskatu, ka Savienības likumdevēja nolūks bija padarīt jēdziena “finanšu iestāde” tvērumu pēc iespējas plašāku, lai izvairītos no likuma robiem, kad daži uzņēmumi varētu mēģināt pārvietot aktīvus ārpus prudenciālās uzraudzības darbības jomas, tomēr tie joprojām būtu nepārprotami saistīti ar banku vai finanšu nozari.

²⁵ Eiropas Banku iestāde, *Final Report on Guidelines on internal governance under Directive 2013/36/EU*, EBA/GL/2021/05, 2021. gada 2. jūlijs, 5. lpp.

²⁶ Turpat.

72. Ir acīmredzams, ka, piemērojot šādu argumentāciju interpretācijai, kas ietvertu visas pārvaldītājsabiedrības jēdziena “finanšu iestāde” tvērumā, tā atbilstu tikai vienam no diviem iepriekš minētajiem secinājumiem. Lai gan aptverto uzņēmumu loks patiešām būtu plašs, tas tomēr neparādītu saikni ar banku vai finanšu nozari. Līdz ar to uzskatu, ka teleoloģiska redukcija ir nepieciešama, lai nodrošinātu, ka šāda interpretācija pārmērīgi nepaplašinātu termina “finanšu iestāde” definīcijas tvērumu.

73. Ņemot vērā iepriekš izklāstīto analīzi, nebūtu lietderīgi uzskatīt tādas pārvaldītājsabiedrības kā pamatlietās aplūkotās par “finanšu iestādēm” Direktīvas 2013/36 un Regulas Nr. 575/2013 izpratnē. Turklāt šāda Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunkta interpretācija atbilst iepriekš minētajai analīzei par kontekstuālo interpretāciju un to apstiprina.

74. Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, jāsecina, ka analīze, kas veikta, izmantojot visas interpretācijas metodes, liecina par to, ka Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunkts ir interpretējams šauri. Tāpēc secinu, ka Direktīvas 2013/36 3. panta 1. punkta 22. apakšpunkts un Regulas Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 26. apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pārvaldītājsabiedrība – kuras vienīgais mērķis ir sabiedrību kapitāldaļu pārvaldība un kuras meitasuzņēmumi vai pārvaldītās sabiedrības neveic darbības banku vai finanšu nozarē – nav uzskatāma par finanšu iestādi šo tiesību normu izpratnē.

V. Secinājumi

75. Pamatojoties uz iepriekš izklāstīto analīzi, ierosinu Tiesai uz *Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa)* (Šķīrējtiesa nodokļu lietās (Administratīvo šķīrējtiesu centrs), Portugāle) un *Supremo Tribunal Administrativo* (Augstākā administratīvā tiesa, Portugāle) uzdotajiem jautājumiem atbildēt šādi:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/36/ES (2013. gada 26. jūnijs) par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo uzraudzību, ar ko groza Direktīvu 2002/87/EK un atceļ Direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK, 3. panta 1. punkta 22. apakšpunkts un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012, 4. panta 1. punkta 26. apakšpunkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka pārvaldītājsabiedrība – kuras vienīgais mērķis ir uzņēmumu kapitāldaļu pārvaldīšana un kuras meitasuzņēmumi vai pārvaldītās sabiedrības neveic banku vai finanšu darbības – nav uzskatāma par finanšu iestādi šo tiesību normu izpratnē atbilstoši to redakcijai, kas piemērojama pamatlietu faktiem.